

Trstja — Izvzemši ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopolis se ne vrčajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcijska lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinosti. — Naročnina znaša na mesec L 7.—, pol leta L 32.— in celoletno L 60.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 stot., osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.—. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2.—. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Komunistično-kapitalistična gonja proti Jugoslaviji

Kdor čita v tukajšnjem meščanskem in komunističnem časopisu poročila o Jugoslaviji, dobi vtis, kakor da se na hruja jugoslovenska država na robu propada. Po teh poročilih bi človek sodil, da je ni bolj zavržene, bolj gnile in razvržene države na zemeljski obli od Jugoslavije. V tej nečloveški in trdnosti državni tvorbi vlada nasilje in bajonet, divja brezobzirnost in razbrzdani borbi enega plemena proti drugemu, se širi terorizem in brezmejno ljudsko izkoriščanje. Srbi so s svojimi bajoneti vrgli ob tla hrvatsko in slovensko plemeno, ju izjemajo, teptajo in mandrajo, da je sramota. Hrvatska in Slovenija stoka pod srbskim jarmom, v jugoslovanskih pokrajinih se pripravljajo krvav upor, ki bo zdrobil državo. Jugoslavija ni nujen plod zgodovinskega razvoja, ni utemeljena v zemljepisnih in gospodarskih zakonih, temveč je umetna, nasilna tvorba, ki bo kmalu razpadla in se razkrojila. Saj piše vendar »Lavoratore« od 7. t. m. dobesedno: »Nova srbska država (za komuniste Jugoslavija ne obstoja še. Op. ur.) je zgradba, ki je zidana na pesek. Njeno edinstvo je umetno in prehodno.« Ujedinjenje jugoslovanskih plemen je po besedah dičnega glasila komunistične stranke zgodovinski nesmisel, ki mora razpasti. Kar je bilo za Italijane, Francoze, Nemce, sploh za vse narode Evrope velik zgodovinski napredek, velika kulturna in socialna dobrota, je po mislih objektivnih in nepristranskih komunistov za Jugoslovane zgodovinska bedastoča.

Kdor zasleduje italijanski tisk, vidi, da prinašajo skoro vsi listi in celo revije iz dneva v dan slične »informativne« članke o Jugoslaviji. Opravit imamo s premišljenim, velikopoteznim sistemom, ki ima namen, spraviti Jugoslavijo pred civiliziranim svetom ob ves ugled, jo oropati pred Evropo vsega kredita. S to grdo in lažljivo časopisno gonjo se podpirajo koristi italijanskih kapitalistov in prekopčevalcev, ki imajo interes, da je in ostane ugled mlade države na tleh. Prebrisani in razumni kapitalisti vedo

IZ JUGOSLAVIJE

Jugoslovenske čete vkorakajo v logaško ozemlje

LJUBLJANA, 14. Italijani zapuščajo vse one logaške kraje, ki so nam pripoznani v rapalski pogodbi. V torek ob 2. uri popoldne je med sviranjem godbe dravske divizije odšla četa vojaštva ljubljanske garnizije z vrhniškim vlakom na Vrhniko, od koder odide tekom naslednjih dni v Logatec.

Čiščenje Reke

Odhod legijonarjev iz Reke

OPATIJA, 14. (St.) Včeraj je odpotovalo zopet 200 legijonarjev.

Italijanske čete na Krku

OPATIJA, 14. Dasi je bilo ljudstvo na Krku razdraženo vsled nasilja, ki ga je pretrpelo od legijonarjev in vsled njihovega hujkanja v prilogi proglasitvi vladi nasprotnih republik, je krško ljudstvo vendar dobro in prijazno sprejelo vladne uradnike in vladne čete.

General Caviglia imenoval zastopnika pri reški vladi

OPATIJA, 14. (St.) Pri včerajšnjem raportu, ki ga je držal general Caviglia, je bilo navzočih 200 častnikov 45. divizije. General Caviglia je sprejel dr. Grossicha in druge člane začasne reške vlade in je pristal na njihovo prošnjo, ki so jo bili tudi pismeno že predložili, da bi imenoval svojega zastopnika pri reški vladi. V to je bil določen kom. Castelli, ki je dobil nalogo, da prouči vsa prečeta vprašanja in se seznani s potrebami Rečanov, ki so nujne pomoči potrebni.

Iz Češkoslovaške

Otvoritev češkoslovaške zbornice

PRAGA, 13. Seja poslanske zbornice se je pričela z razpravo o socialistični resoluciji, ki je naperjena proti začasni dpravi porotnih sodišč, da pridejo krivci zadnjih neredov pred navadno sodišče. Razprava se je vsršla mirno. Brez razprave je bil sprejet zakon o davku na delo. Nato se je prečitalo poročilo proračunske komisije. Danes je bilo odprto tudi zasedanje senata.

Ogrska še ne verjame, da mora izvršiti mirovno pogodbo

BUDIMPEŠTA, 13. Včeraj je ententa izročila noto o vprašanju Zapadne Ogrske. Trdi se, da je Ogrska pripravljena izvršiti določbe mirovne pogodbe, zahveva pa, naj se ji povrne Pečuh in naj se odredi ljudsko glasovanje v krajih, ki so bili prisojeni Češkoslovaški.

Grška ofenziva prekinjena

SOFIJA, 13. Vest, da so zasedli Grki Denizlo, se zanikuje. V grški ofenzivi je nastal odmor vsled velikega odpora, na katerega je naletela grška armada. Kakor kaže se bo ofenziva brzkone odložila.

Temeljna načela italijanske zunanje politike

Pogovor »Matinovega« dopisnika z nekim italijanskim diplomatom

PARIZ, 13. Rimski dopisnik lista »Matin« je poslal svojemu listu vsebino pogovora, ki ga je imel z neko osebo. Dotična oseba želi, da naj ostane njeno ime skrito, je pa v takšnem položaju, da je lahko poučena o mnogih stvareh. Ta oseba je izjavila, da pripada sicer Italiji k ententnemu sistemu, da pa ne želi za sedaj podpisati pravega in pravilnega pristopa k sporazumu. Italija ne misli, da predstavlja Nemčija nevarnost za Evropo in italijanski finančni krogi dvomijo, da bi mogla Nemčija naglo gospodarski okrevati. V Italiji se tudi ne verjame v zvezo med Nemčijo in Rusijo. Najvažnejše vprašanje za Italijo je, da se prepreči združitev donavskih dežel v kako večjo skupino z Dunajem kot središčem. Jeza proti Jugoslaviji je prenehala, odkar se je narod preprečil, da ta država lahko pristopi ob enem s Češkoslovaško k političnemu sistemu, ki bo poklican, da stoji na poti stvarjenju Velike Avstrije. Kakor noče Francija zveze Dunaja z Berolinom, tako noče Italija zveze Avstrije z Bavarsko. Glede Rusije se želi, da bi prišlo z njo do trgovinskih stikov, dasi se grofu Sforzi čisto očita — in ne samo s strani socialistov — da se preveč misli, da bi ubral to pot. Na vzhodu je Italija za revizijo svetovske pogodbe, toda ne iz sovraštva do Grkov, temveč zato, ker drži do prijateljstva s turskim narodom. Kdor ima Smirno, ni varen pred sovraštvom Turkov in vsled tega je razumljivo, zakaj ne želi Italija, da bi prišla na mesto Grške. Italijanske pridobitve na Balkanu morajo imeti le moralno vrednost. Glede odnošajev z Anglijo se da reči, da je misel o prijateljstvu med tema dvema državama v Italiji tako vkoreninjena, da se je lahko trdilo, da obstoja to prijateljstvo tudi tedaj, ko se je zdelo, da dokazujejo dejstva ravno nasprotno.

Iz stare in nove Rusije

Ukrajinci proti Rusom

DUNAJ, 13. Ukrajinski tiskovni urad javlja, da so čete uničile dve boljševiški diviziji in zavzele Ekaterinoslav.

Ruska ustavodajna skupščina v Parizu proti boljševiški vladavini

PARIZ, 14. Na seji ruske ustavodajne skupščine je bila sprejeta resolucija,

Narodnostni boji v komunistični stranki

Gospod Regent je eden prvakov slovenske skupine tržske socialne demokracije. Zato bo gotovo zanimalo našo javnost, kako Regent odgovarja na Oberdorferjeva izvajanja. Svojemu odgovoru je dal Regent napis »Kratke konstatacije«.

Najprej ugotavlja Regent — v soglasju z nami —, da se je Oberdorfer, označujoč svoje nazore, kako naj bi se uredil bodoči položaj jugoslovanskega življa na tem ozemlju, oziral hkratu na državo in nje koristi, na obstanek Jugoslovenov, priključenih k Italiji, na potrebe teh poslednjih in na stališče socialne demokracije. Te nazore naj bi — po mnenju Oberdorferjevem — sprejeli Italijani in Jugoslovani. To bi veljalo — odgovarja Regent — če bi te zahteve odgovarjale resničnim zahtevam buržoazijskih držav, in če bi po bratenje med narodi želela tudi buržoazija in nacionalizem obeh narodnosti!

Temu pa ni tako, pravi Regent. Huda zmotna je bila v minulosti tudi na strani socialne demokracije, ko je menila, da more pobratinstvo v socialno-demokratskih organizacijah med proletariatom obeh narodnosti, postavljati kot dokaz za možnost pobratenja med obema narodoma. Kajti, za dosego takega cilja treba poprej ustvariti potrebne pogoje. Pobratinstvo med socialno-demokratskimi delavci sloni na skupnosti interesov in idealov. Nekdaj so mislili tudi socialni demokrati, da naj bi bila njihova naloga ta, da bi dajali buržoaziji dobre nasvete za skupno delovanje v namen, da se odpravijo plemenska sovraštva, da se narodi približajo drug drugemu in se začno ljubiti. Oberdorfer ima — naglašja Regent — tudi danes še tako uverjenost. Toda italijanska buržoazija ne veruje v njegov idealizem, ki se ji more zdeti ali preveč — jugoslovanski, ali pa preveč socialističen. Tudi slovenska buržoazija in slovenski nacionalizem ne verujeta v Oberdorferjev idealizem, in v njegovo iskrenost.

Do tu se nečemo prerekati z gospodom Regentom vzlic krivici, ki nam jo dela s tem, da slovenski nacionalizem kratkomočno vsporeja z italijanskim, češ, da je nacionalizem brez razlike tako navezan na kapitalizem, da kriči prvi, če je zadet drugi! Ni treba se nam prerekati, ker isti g. Regent — kakor bomo videli nižje doli — sam, če tudi ne namenoma, razlikuje med nameni italijanskega in slovenskega nacionalizma!

Regent prihaja s svojega stališča do zaključka, da ni verjeti v objektivnost buržoazijskih motogtev. Ti da se bodo

v kateri se naglašja, da ne bo Rusija nikdar priznala boljševiške silovlade kot zakonito vlado v Rusiji. V resoluciji se zahteva dalje revizija trgovinskih pogodb, ki so jih sklenili boljševiki. Nadalje se izjavlja v resoluciji, da se priznavajo samo tisti dolгови, ki so bili podpisani pred 25. oktobrom 1917. Resolucija protestira proti blokadi, odreda vsako veljavno trgovinskim dovoljenjem, ki so jih dali boljševiki inozemcem, obsoja zapravljanje ruskega zlatega zaklada in v protestira proti vsaki inozemski sokrivdi pri takih početjih.

Nevarno protiangloško gibanje v Indiji

PARIZ, 13. »Eclair« piše: Položaj v Indiji je bolj resen, kakor se misli. Ne gre več za posamezne napade proti tamkajšnjim Angležem in angleškim uradnikom, kajti gibanje se je razširilo in objemlje široke sloje, ki se vneto zavzemajo za agitatorje, ki jih je dala angleška vlada aretirati. Glavno središče vstaje, kakor se zdi, je okraj Raibarci ob severnem bregu reke Ganga in Allahabad. Iz teh krajev se širi punt proti pokrajini Cudh in Afganistanu, kjer prosto poveda sloviti polkovnik Cah Dejda vojno na življenje in smrt proti Angliji. V tem delu Afganistana živi vojevito plemo Mahsuds, ki se je podvrglo Angliji preteklega marca in ki se je znova spuntalo. Novi indijski podkralj Lord Reading se bo nahajal pred najtežjo nalogo, ki jo je imel kdaj kak državnik.

Anglija in gibanje za razorožitev

LONDON, 14. Vprašanje sklenjenja oboroževanja zanima živo angleško javnost. Dasi vzmernirja Anglijo v sedanjem hipu irsko vprašanje, ne znaša vendar število angleških čet več kot ob začetku vojne l. 1914. Naglašja se, da je Anglija znižala število svojih vojnih ladij že takoj po premirju za celih 600 enot.

Bolezen bivše nemške cesarice

BEROLIN, 13. Bolezen bivše nemške cesarice zadaje skrb. Bivši nemški prestolonaslednik je prišel v Storch.

Nemci se boje vstaje v Gornji Šleziji

BERLIN, 13. Nemška vlada je predložila poslanski konferenci, nadalje italijanski, angleški in francoski vladi zbirko listin, iz katerih je razvidno, kakšen obseg so zadobile v Gornji Šleziji politične vojaške organizacije, ki imajo namen, da izvejejo sredi meseca januarja v tej pokrajini novo vstajo.

vično rešitev nacionalnega problema, to je: če bi — ne ustrašite se gospod Regent! — podpirala stremljenja slovenskega nacionalizma, dokler se bori za opravičene zahteve naroda. S tem bi socialna demokracija res postavljala temelje pomirjenju med obema narodoma in s tem tudi — razredni borbi!

In glejte: v naslednjem odstavku priznava g. Regent sam — četudi nehoté — da je borba slovenskega nacionalizma vendar le opravičena. Piše namreč pravilno: »Ne zadošča, da smo stari zaničovalci in nasprotniki vsake narodne borbe. Narodna borba obstoji, ker obstoji narodno zatiranje in ker obstoje predpogoji za tako zatiranje! Najprej je treba ne uničiti in odpraviti! Vse drugo je Sisifovo delo, težko delo, ubijajoče in dolgo delo, ki ne dovaja do nikakega konca!«

Torej? Regent priznava zatiranje in priznava, da je odpor naraven in opravičen! Priznava jasno, da, dokler ne neha nacionalno zatiranje, da ne pride mo do kraja. To bi bil cilj, ki bi ga morala zasledovati socialna demokracija, ne pa, da slepo maha po stremljenju, ki jih narekuje le poštena ljubezen in zvestoba do svojega naroda! Čas bi bil, da bi naši socialni demokrati pogumno in odkrito prišli do zavesti te svoje dolžnosti, ka bi bilo tudi v korist proletariatu samemu!

Domače vesti

Ali se je nemilto v Trstu asimiliralo? Socialisti Oberdorfer trdi, da ne. In mu je očitno žal, da se ni zgodilo tako tudi s tržaškim Slovanstvom! Da so se v nekdanjih časih, ki so pa že precej daleč za nami, posamezne nemške osebe ali tudi rodbine asimilirale — to je že res! Izgled za to je n. pr. — Oberdorfer! — Na res, da bi se bilo asimiliralo — nemstvo v Trstu. Vse razvoj javnega kulturnega in gospodarskega življenja v tem mestu v zadnjih predvojni letih govori nasprotno. Nemci so prepopuščali Italijanom v navideznošilih — ker so bili previdni taktiki, da so namili Italijane in jim prikrivali svoje — osvajanje. Šli so n. pr. z Italijani na volitvah, ker niso se čutili v sebi moči, da bi se mogli uveljavljati politično. Prihajali so laško napisane na svojih trgovinah in podjetjih. Ali, kako je bilo notri? Nemško — nemško. Beseda je bila pač lasla, če je žo morala biti, ali duh in stremljenja so bila nemška. Je-li morda kakša stolina nemških razredov, ali so morda potkakaš germanizacije raznih državnih uradov, in celo tudi visoke trgovske šole »Revoltella«, je le množstvo različnih nemških družtev, je-li dejstvo, da si po takovanih boljših lokalih čul več nemški govoriti, nego pa italijanski, da si po ulicah pri vsakem koraku čul nemško govorico, in posebno pa dejstvo, da si je nemstvo že usvojilo malo-ne vso veliko prevozno trgovino z zaledjem: ali kaže vse to na asimilacijo? Ne, to je bila: infiltracija — previdna sicer, ali vstrajna, tuzorno organizirana, sistematična! S svojo besedo o asimilaciji je pokazal g. Oberdorfer le, da razvoja stvari v Trstu v predvojni dobi — ni poznal! — Sploh pa se Italijani motijo zelo, če mislijo, da je nemstvo v Trstu abdiciralo, da je definitivno potegnel zapah nemški infiltraciji in da se ne bo več skušalo uveljavljati. Če mislijo tako, ne poznajo Nemcev. Je to plemo, ki ga je treba obudovati.

»Bivšemu Avstrijcu« Potrjamo, da smo prejeli vaše stroge ukore. Ne zamerjamo vam. Inate pač svoje naziranje in uverjenje. In mi spoštujemo vsako uverjenje, ako je le pošteno. Ravno zato pa smemo zahtevati od drugih, naj spoštujejo naše uverjenje. Opozorjate nas s strogo besedo, kakaz razlika je v mnogih ozihi za nas med sedaj in nekdanj. Priznavamo odkrito, da imate prav. Samo, opozorite nam vprašanje: ali niste še nič razmišljali, kako bi bilo sedaj pri nas, če bi zmagale centralne vlasti? Mari vendar niste prespali težimov grofa Stürgkha, Clam-Martinizta, Seidlerja, Hussareka? Kot inteligentnemu človeku vam mora biti znano, da so bili tedaj blizu odločitve proslulni nemški belangji, ki bi bili avstrijsko Slovanstvo nuficirali, potisnili v popolno obnemoglost; da je zakonovitev nemškega državnega jezika trkala že na vrata; da je bilo v Ljubljani slovenskim uradnikom prepovedano govoriti v uradu svoj jezik tudi v privatnem razgovoru! Zmagala centralnih vlasti bi bila vkovala slove narode bivše monarhije v okove in preko njihovih organizmov bi bil sil neusmiljeno svojo pot pangermanski Drang nach Osten! — Zgražate se nad razmerami v Jugoslaviji. Ali pa vam res ni nič znano o mahinacijah, agitacijah in zločinskem spletkarstvu agentov, najetih od motogtev, ki ste vi še vedno zaljubljeni vanje, in ki pletejo svoje mreže preko Slovanstva in Hrvatske pa — Gabrijela D'Annunzija, in ki bi hoteli zopet potisniti naš narod v tujinski jarm? — Pošiljate nam celo slovenske liste v dokaz, kakvo se drugače so pisali nekaj o Avstriji in njenih vladarjih. Res je, in, kar odkrito priznavamo, da je tudi »Edinost« nekdanj drugače pisala. Kot razsoden človek pa morate priznati, da bi slaba služila interesom naroda, če bi zavajala ljudi, naj ne priznajo — dovršene čina in če ne bi ga navajala na to, da uredi svoje delo in svojo borbo primerno položaju, ki mu ho živeti v njem! Kar bi nam koristilo, če bi zatiskali oči, da ne bi videli, kaj se godi okoli nas, in če bi le slepo otelkali okoli sebe? Ne propagiramo »lekapijalizma«, kakor menite vi, marveč bomo pozivljali svoje ljudi, naj zavijajo rokave za brezobzirno borbo! Vsakdo bodi na pravem mestu! Ali pa bi bili na pravem mestu, če bi bili s svojo ideologijo, svojim mišljenjem in svojim srcem v stari Avstriji, v minulosti, ki se ne povrne več! In gorje našemu narodu, če bi se povrnil! Ne propovedujemo klankanja nobenemu Goltitju, pač pa sodimo, da moramo biti politiki, ki računajo z realnostjo. In od take realne politike bi hoteli odvrtiti naš narod agente avstrijskantsva! Zato sovražimo to avstrijskantsvo. — Trditve, da pisajo v naš list ljudje, ki bi se hoteli priliti do ministrskih stolčkov v Jugoslaviji, vam radi odpuščamo, ker vidimo, da ste v duševnem razpoloženju, ki se ne more prilagoditi novemu življenju in novim potrebam!

Kongres italijanske socialistične stranke v Livornu. Danes, 15. t. m. se odprvi v Livornu veljavno zborovanje zastopnikov vseh proletarskih organizacij iz širne Italije. Zanimanje za ta shod je naravnost velikansko. V Livornu je prispele na stotine proletarskih zastopnikov, in poseben silovnanjski odbor dela noč in dan, da bi vsaj za silo nastanili številna goste. Velice vsem prizidevanjem pa bo morala vsaj polovica vdelezenec stanovati v Pizi, ki se nahaja nedaleč od Livorna. Shod bo

imel svoje soje v gledališču Goldoni, ki pa je, kakor poročilo listi iz kraljevine, v precej slabem stanju, ker je bila v njem med vojno vojska bolnišnica.

Toda ne samo socijalisti in njihovi listi se zanimajo za ta šod, temveč mu posvetijo enako mero zanimanja tudi vsi nesocijalistični listi in njihove ne skrivajo nekega nervoznosti in nepopolnosti, s katero se pričakuje rezultat in sklepi letosnjega shoda italijanske socijalistične stranke. Kaj se neki pričakuje in kakšen je pravzaprav zmesel shoda v Livornu? Pomen in zmesel livornskih zborovanj je dvojen, ker ga je treba promatrati z dveh različnih stališč, in sicer s stališča socijalistične stranke, ki bo na shodu v prvi vrsti prizadeta in na drugi strani s stališča vseh drugih nesocijalističnih strank v italijanskem kraljevstvu. Za presojanje važnosti livornskega shoda s stališča socijalistične stranke je treba imeti pred očmi dve dejstva: 1.) takojšenovanih 21 tisoč tretje internacionale in drugič notranjo neslogo in notranji razdor v italijanski socijalistični stranki sami.

Znano je, da zahtevajo moskovske točke, ki vsebujejo rezolucije, sprejete na II. shodu komunistične stranke vseh dežel očistiti od mlačnih, t. j. nerevolucionarnih elementov. Moskovski komunisti so namreč uvideli, da so socijalistične stranke povsod »zastrupljene« od teh elementov, ki so zakrivila, da ni prišlo do svetovne revolucije po zgledu ruskega prevrata tudi po drugih evropskih državah. Ti elementi, (reformisti, evolucionisti) so pokvarili vsled tega ugled »socijalizma« v očeh ruskih komunistov in njihovega poglavarja Lenina. Edina logika, ki jo dopušča to neomajno prepričanje je ta, da je treba začeti neizprosno boj proti vsem socijalističnim ali socijalno-demokratskim strankam, ki so v stanju žrtvovati socijalno revolucijo za socijalno evolucijo (razvoj). Z drugimi besedami treba je doseči, da se ustanovijo povsod čiste komunistične stranke, ki naj stopijo na mesto dosedanjih socijalistov. Nobena žrtve ne sme ustatiš pristaje tretje internacionale, kajti ta cilj se mora za vsako ceno doseči.

Te ideje, ki jih je formuliral moskovski izvršni odbor komunistične stranke, so počasi zorevali v posameznih socijalističnih strankah. Toda mnenja se ne razdelila in v strankah so nastala nesoglasja, pojavila se je razdor. V italijanski socijalistični stranki je ta razdor jasno začet in se da označiti s tremi imeni: Serrati-Turatti-Bombacci. Vsek med njimi zastopa posebno mišljenje in stališče nasproti moskovskim točkam. Serrati je mnenja, da se mora obraniti na vsak način edinstvo stranke, Turatti je proti tem točkam že radi svojega nagajanja k evolucionizmu, a Bombacci je odločen pristati čiščenja socijalistične stranke, v vsakem slučaju pa hoče doseči ustanovitve stranke čistih komunistov, naj bo tudi za ceno razkola in razpada socijalistične stranke v njeni dosednji obliki.

Razdor je globek, kar dokazuje dejstvo, da se vsrsto pripravljala zborovanja po omenjenih skupinah Serrati-Turatti-Bombacci in gotovo je skoraj, da pride do preloma in razkola. Ta prelom ni razkol, torej razkroj, ni razhajanje dosedaj enotne socijalistične stranke pa je rezultat, ki ga pričakujejo z veliko nervoznostjo vsi protisocijalistični krogi in listi. Ne skrivajo, kakor je bilo rečeno, upanja, da pride na ta način do oslajenja socijalističnega gibanja in do razpada enotne socijalistične fronte.

Njih upi se ufajajo z upi Leninove internacionale. Tudi Lenin bi rad videl, da bi se razbile dosedanje socijalistične stranke povsod in tudi v Italiji. Zanimivo je naglasiti, da vidi on novo življenje na letih hravalinah, na katerih gleda »buržoazija« le grobišče revolucionarne ideje.

Bovška »vstaja« pred vojaškim sodiščem. Komu ni znana bradka resnica, da se je število zločinov v naši deželi, kar je nekaj let, to se pravi, približno od začetka okupacije, strahotno pomnožilo? Tatvine, ropi, umori, potitji so na dnevnem redu; ceste, po katerih je vojska lahko hodila odločno opolnoči, niso več varne; predno greš iz ene vasi v drugo, te vprašajo ljudje, ali imaš orožje a sebi, češ danes ni več tako kot je bilo nekdaj, in tudi oblastveni organi sami, ki so doma iz druge dežele z drugimi običaji, se skoraj tujdijo, ako ne najdejo pri človeku orožja. Res, veliko nesnage je v deželi, in velikansko število varnostnih organov bi imelo mnogo hvalnega dela. Da bi se je malo bolj potrudili in iskali res zločince, mesto da stikajo za vstati na podlagi izpovedi svojih ljubic, ki so čisto zapeljiva uboga dekleta. Tako prihajajo na predvečerjašnje obravnave pred tujskimi vojaškimi sodišči proti bovskim »vstašcem«, Rafael in Ivan Kašča, Anton Durava, Andrej Kožnar, Franc Rudolf in Ivan Mrakič, Miro in Ivan Stres, Matija in Ivan Mikelic, Alojz Tipelt, Miro Kenda, Matija Schrot in Jožef Flašar so bili obtoženi, da so s svojim početjem in vedenjem 27. junija l. l. prekršili znamenito odredbo od 29. novembra 1918. Kako in zakaj je prišlo sploh do obtožbe? Ker se je 27. junija l. l. Rafael Kašča nekoliko opil in ker orožniki ne znajo slovenski. Dogodki so se po obtožnici razvili takole: Kašča ga je imel pod kapo in se je vedel nedostojno. Zato je krmelar piskal orožnike, ki so Kaščo odvedli v zapor. K orožnikom je prišel Kaščev gospodar Anton Durava posredovati, da bi izpustili jetnika, dočim so ostali obtoženci čakali zunaj na cesti.

Ker brigadirja ni bilo na orožniški postaji, ga je ločil nekaj orožnikov iskat. V vasi so pa doznali od nekega zaupnika — pri obravnavi se je izkazalo, da je bil ta zaupnik pravzaprav zaupnik in da orožniki niti ne vedo za njeno ime — da se pripravlja v Bovcu revolucija. Nemudoma so pozvali na pomoč oddelke vojakov. Došli poročnik je dal zapreti vse fante in moške, katere je našel v bližini orožniške postaje. To se je zgodilo pred 6 meseci. Šest mesecev je torej sedelo 15 ljudi v preiskovalnem zaporu, 3 so bili pri obravnavi obsojeni, in sicer Rafael Kašča na 3 mesece, Anton Durava na 1 leto in Andrej Kožnar na 18 mesecev zapora, dočim jih je bilo 12 oproščenih. Kašča je bil obsojen, ker je bil baže nasilen nasproti orožnikom. Sam pravi, da je bil pijan, da ve samo, da se je 28. junija zbudil v temni celici in opazil, da je imel krvava zapestja. Durava, ker je baže orožnikom grozil, kar pa sam odločno zanika, in Kožnar, ker je sunil poročnika, kar se je pa zgodilo nehoti. Na podlagi zadnje pomilostitve se jim kazen sicer priznane, toda obsojeni so vendar le bili. Pač zares nepotrebne žrtve okupacijskega režima v novih deželah.

Teozofični krožek »Veritas«. Nocoj, sobota 15. t. m., točno ob 19. uri se vrši v društveni dvorani (trg Nicolò Tommaseo 2, l.) predavanje o predmetu »Karma ali zakon o vzročnosti«. Vstop prost.

Uradne vesti

Odprava sekvestrov nad imetjem novih italijanskih državljanzov v Angliji. Agencija Stefani javlja iz Rima z dne 14. t. m.: Ministrstvo predsedništva (osrednji urad za nove province kraljevstva) razglasi: Angleska vlada je z novim odlokom odredila: Ako bojezo, da se preklic sekvestrov nad njihovim imetjem v Angliji, morajo državljani naših osvobojenih provinc, kateri so na podlagi saint-germanske pogodbe pridobili italijansko državljanstvo, vložiti tozadevno prošnjo pri uradu: Administrator of Austrian Robert Conwala House, Stamford Street, London S. E. 1. Prošnji se morata priložiti izpričevalo državne pripadnosti, ki ga izda kr. poslanstvo v Londonu, in listina, iz katere je razvidno, da prosilec nima pravice optirati nekake avstrijske državljanstvo ali državljanstvo kakke druge sovražne države, ali pa mora biti razvidno, da se je odrekel tej pravici, če jo je imel. Da bo moglo kr. poslanstvo izdati potrebno izpričevalo o državni pripadnosti, morajo prizadeti do prinese potrebne listine, ki dokazujejo njihovo italijansko domovinsko pravico (krstni list, domovnico itd.). Posebno točno in popolno morajo biti listine, ki se tičejo trgovskih družb. Z označenimi listinami opremljene prošnje se morajo nasloviti na kr. poslanstvo v Londonu. Poslanstvo jim priloži izpričevalo o državni pripadnosti in jih odstopi merodajnim angleskim oblastvom.

Društvene vesti

Pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah priredi jutri, v nedeljo, 16. januarja, veselo s sledečim vspevom: 1. H. Volarič: »Čolnčiku«, možki zbor; 2. Prochazka: »Ljubezene«, mešan zbor; 3. F. S. Vilhar: a) »Za noč se mrači«, narodni mešan zbor; b) »Lipica«, narodni mešan zbor; 4. J. Ravnik: »Poljska«, mešan zbor; 5. ...; 6. O. Dev: a) »Vigred«, koroški narodni mešan zbor; b) »Spov pitec«, koroški narodni mešan zbor; 7. ...; 8. »Maček«, burka v enem dejanju. — Med posameznimi točkami svira domača godba. — Po končanem spredu ples. — Začetek točno ob 4 in pol popoldne. — Kar more, nam nudi društvo »Adrija«. Poplačajmo mu trud z obilnim obiskom.

Telovadno društvo »Sokol« v Vrdu ima danes zvečer točno ob 8 pevsko vajo. Vsi pevci in pevke naj se gotovo udeležijo, ker se bodo vsi vpisali. V pondeljek zvečer točno ob 8 odbojstva seja. Zaradi važnosti naj se je udeležijo tudi namestniki in pregledovalci računov.

Iz tržaškega življenja

Tatovi v mesnici. Preteklo noč so obiskali neznan tatovi mesnico Silija Dehana, pri sv. Ivanu št. 630. Ko so prišli v mesnico, so odprli s ponarejenimi ključki železno blagajno, v kateri je hranil po navadi lastnik velike svote denarja. Zelo so se začudili tatovi, ko niso našli v blagajni niti vinarja. Da bi ne odšli praznih rok, so odnesli za 250 lir govejega mesa. Dehan je naznanil tatvino kvesturi.

Aretiran tat. Sinocih okoli 8. ure je vstopil v manufakturno trgovino v ulici Garibaldi št. 35, mladenič, star kakih 25 let ter se začel pogovarjati z lastnikom trgovine. Lastnik se je zdel mladeniču zelo simlji, kajti med pogovarjanjem se je mladenič pogostoma oziral na pečo blaga, ki je stala poleg njega na mizi. Med pogovorom je mladenič kr izginil in z njim tudi peča blaga. Lastnik trgovine je začel kričati za bežečim tatom: »Primito tat, ukradeš mi je blago!« Ko sta slišala to vpijito dva stražnika, ki sta se nahajala v bližini, sta začela teči za tatom in ga končno ulovila. Odpejala sta ga na kvesturo, kjer se je izvedelo, da se piše: Franc Orzan, stanujoč v ulici Paolo Diacono št. 8. Pameten »tatek« se je izgovarjal pred tam služujočim komisarjem, da je izvršil tatvino v — pijanosti. Komisarju, kateremu se je zdel izgovor preneumen, mu je rekel: »Iz vašega govor-

jenja se da tedaj sklepati, da kradete tudi v anu.« Pečo ukradenega blaga so mu zaspenili in ga potem vrnili lastniku, njega so pa spravili v zapor, ki se nahaja v ulici Coroneo.

Tatvina. Preteklo noč so vdrlí neznaní tatovi v trgovino, ki je last Josipa Alfattati v ulici Riccardo Pittari št. 2, in odnesli pisalen stroj znamke »Underwood«, vreden nad 2600 lir. Tatvina je bila javljena kvesturi.

Kaj se pravi priti tržaškim barabam v roke. Predvčeršnjim jutraj je dospel v naše mesto iz Pule 26letni mladenič po imenu Sordich. Ker ni bil mnogo znan po mestu, je našel na tržaškem postopacu ter ga vprašal:

»Oprostite gospod, da vas nadlegujem; ali bi mi znali povedati, kje se nahaja ulica S. Nicolo?«

»Kaj ste tujec, da ne veste, kje je ulica S. Nicolo?« se začelo postopati nad njim.

»Da, prihajam iz Pule. V Trstu nisem bil še nikoli.«

»Veste kaj gospod, jaz vam pokažem ulico ali pod pogojem, da vstopiva medpotoma v gostilno in si tam naročiva literček vina.«

Sordich je bil zadovoljen s to »kupčijo« ter mu odgovoril:

»Dobro je. Jaz vam plačam dva literčka, da mi le pokažete ulico.«

Spotoma ga je vprašal postopač, čemu da je prišel v Trst, nakar mu je odgovoril Sordich, da je prišel plačat račun za svojega gospodarja. Postopač, ki je imel svoje posebne načrte, ga je peljal do Lloydove ladjelejnice. V bližini se je nahajala gostilna, v katero sta vstopila oba. Tam je naročil Sordich liter vina. Sordich je sedel nekaj časa pri mizi ter se kmalu potem odpravil na telesno potrebo, pustivši v postopacijski oskrbi ročni kovček. To priliko je takoj uporabil postopač; zagrabil je kovček ter pobegnil. Ko se je vrnil za hip Sordich v gostilnico, vprašal mimoidočega tržaškega »fakina«, kako bi prišel na kvesturo.

»Fakine, ki je bil dovtipen, mu je odgovoril: »Gospod, če hočete priti kmalu na kvesturo, dajte onemu stražniku kľofuto in on vas pelje kmalu na policijo.« Naš Sordich je iskal po mestu dve uri kvesturo, a končno jo je vendar le našel in tam naznanil tatvino. Kovček in kar je bilo v njem, se ceni na več kot 300 lir. Sordich je bil izjavil na kvesturi, da ne bo nikogar vprašal več v Trstu, kje se nahaja ta ali ona ulica.

Dopisi

Sežana. Da ne bi bilo kakakega nesporazumljenja glede semnja sv. Antona v Sežani, se opozarjajo trgovci in živinorejci, da se letošnji semenj sv. Antona v Sežani ne bo vršil 17. t. m., pač pa v pondeljek po sv. Antonu, to je 24. januarja t. l. — Zupanstvo — Sežana.

Podgrad. Na zahvalno nedeljo so se oglašili pri nas in pri materi-farji v Hrušici novi zvonovi. Kakšno veselje je zavladalo med ljudmi, ko so po tako dolgem času spet zaslišali milo zvonjenje! Kakor bi novo življenje obudili novi zvonovi! Čast našim ljudem! Dragi so zvonovi, a požrtvovalno in veselo prinašajo gospodarji svoj prispevek za njih. — Naš zgled je vzbudil tudi drugje. V Trnovem so si naročili težke zvonove, v Slivnem tudi, celo mala in rečna vas Poljane. Najbolj se pa postavijo naši Sobonci, ki so naročili tako težke zvonove, da bodo morali zidati nov zvonik. — Novi zvonovi so iz dobre kovine in izvrstno izdelani, delo mojstra Brodri iz Vidma. V kratkem zapojo po vseh naših vaseh — tudi pri malih podružnicah — novi zvonovi. Naj bi novi zvonovi prinesli tudi novo življenje, novo veselje in blagostanje med naše ljudstvo!

V Biljah pri Gorici smo imeli priliko pretečeno nedeljo slišati nekaj pevski koncert, na katerem so se proizvajale pesmi Vinka Vodopivca iz Kromberga; knocurt je gospod skladatelj sam vodil in opremjal. Obdinstra je bilo polno, znamenje, kako se naši ljudje zanimajo za lepo pesem. Vsa naša društva naj bi se zala na pomlad počivala in naša pesem naj bi se gojila v njih in blažila arca; na ta način se bo ljudstvo obnavljalo podvigovanosti, ki se ponekod širi. — Tudi drugod so se vršile to nedeljo društvene veselice z lepimi vspeordi, ki so bile več ali manj dobro obiskane.

Gospodarstvo

Kriza v jugoslovanski obrti vžgalic LJUBLJANA, 14. Tvorica »Drava« d. d. je morala skrbiti svoje obratovanje na tri dni dneva v tednu. Tvorica ima namreč v zalogi ogromne množine vžgalic, ki jih monopolna uprava noče odkupiti, izroča pa tudi ne dovoli.

V Šibeniku se bo otvorila podružnica Narodne banke LJUBLJANA, 14. »Narodna banka d. d. v Zagrebu« otvori v najkrajšem času svojo podružnico v Šibeniku. Priprave so že gotove. Potrebno je še samo, da Italijani izpraznijo mesto.

Težavni finančni položaj Francije PARIZ, 14. V senatu je govoril zopet izvoljeni Bourgeois in rekel med drugim, da je finančni položaj težaven in da se odpira pred državo vedno

globlji prepad, ki se ne bo mogel premestiti. Omenil je, da je vlada pred nekaj dnevi priznala, da so iztrpani malodane vsi viri, ki jih je odprlo 7% obrestno posojilo, ako izvememo konsolidacijske dela tekočih dolgov. Minister je moral seči po vaskdanjem kreditu, da je lahko od dneva do dneva kril izdatke, ki jih mora Francija poravnati.

Ravnatelj zagrebške Jadranske banke. Za ravnatelja Jadranske banke v Zagrebu bo namesto odstopivšega Hercega, imenovan Kamenarović, ki se nahaja sedaj v Lupisom v Ameriki, da zainteresira tamošnje jugoslovanske koloniste za naša podjetja.

Trgovska posvetovanja v Zagrebu. Minister za trgovino in industrijo dr. Vekoslav Kukovec je imel 6. t. m. intimo konferenco z nekaterimi predstavniki našega gospodarskega življenja, ki so mu ob tej priliki sporočili svoje želje in priporočila. Minister je izjavil, da vlada uvideva upravičenost mnogih priporočil in da je treba v trgovinski politiki početi delo v drugih smereh, ki bodo imele več ozira na našo domačo produkcijo. Nadalje je izjavil, da so pogajanja radi sklepa trgovinske pogodbe z Nemčijo prekinjena, ker se morajo prej še razčistiti nekatera sprona mednarodna vprašanja, ki izvirajo iz določil versailleske pogodbe.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Gr. Etorski II. Vaš dopis sprejeli. Vzeli smo ga v poštev in se bomo nanj povrnili.

Borzna poročila.

Tečaji
V Trstu, 14. januarja 1921.

Jadranska banka	390
Cosulich	477
Dalmatia	350
Gerolich	2149
Libera Triestina	640
Lloyd	1850
Lussino	2100
Martinolich	310
Oceania	458
Premuda	480
Tripeovich	512
Ampelea	693
Cement Dalmatia	380
Cement Spalato	415

Tuja valuta na tržaškem trgu

V Trstu, 14. januarja 1921.

Neprečatene krone	450—475
avstrijsko-nemške krone	425—450
čehoslovške krone	3250—3300
dinarji	77—78
leji	3750—3800
marke	4150—4250
dolarji	2850—2860
francoski franki	17550—17600
švicarski franki	447—450
angleški funti, papirnat	107—10750
angleški funti, zlati	117—118
rubli	15—16
napoleoni	93—94

Marija Kobanova

Franc Gruden

poročena

Trst, 15. januarja 1921.

MALI OGLASI

SLUŽKINJA, večja vseh hišnih del, išče službo pri slovenski družini. Via Luigi Ricci 8. 67

MOŠKI, z dobrih spricvalih, poročen, izveščen v cvetlični stroki, se sprejme. Negrin, Lloydova palača. 66

KUPUJEM zlato, srebro, srebrni denar, krone ter plačujem po najvišjih cenah. Urad Zitrin, Via S. Pellico 1, III, (blizu predora Montuza). 68

CEBULČEK kakor tudi semena vseh vrst, prodaja trdka Sever & Komp, Trst, ul. Machiavelli št. 13. 29

MLADENIČ, ki ima že malo prakse v trgovini z mešanim blagom, in ki govori slovensko, italijansko in malo nemško, želi vstopiti v službo pri boljšem trgovcu strokovnjaku. Ponudbe pod »Mladenč« na upravitelstvo. 42

HISO s 5 prostori in 200 m², na željo tudi več, pri postaji Sv. Ivan, se proda radi selitve pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov pove uprava. 23

UBIRALEC in popravilavec glasovirjev, harmonijev in orkestronov. Andrej Pečar, Trst, ul. Coroneo št. 1, V. 48

ALESSANDRO LEVI MINZI-Trst

Via Rettori št. 1 — Piazza Rosario — Via Malkanton št. 7

Velika izbira spalnih in jedilnih sob, kuhinjskega pohištva kakor tudi posameznih predmetov.

Proračuni in projekti

(30)

Delo solidno

„NATIONAL“

KONTROLNE BLAGAJNE

Glavni agent za JULIUSKO BENEČIJO

(40)

Dante Cremonesi, Trst, Via Trento št. 5

Novi modeli, olajšano plačevanje, poprave in dobave

JADRANSKA BANKA:

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opuzica, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kralji o tu in inozemstvu